

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk, Arnhem

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

29 mei 2019 / projectnummer: 3256

1 Advies over het MER en de aanvulling daarop

De gemeente Arnhem en de Provincie Gelderland willen het gebied Stadsblokken en Meinerswijk omvormen tot een uiterwaardenpark. In het gebied wordt ruimte gemaakt voor natuur, hoogwaterberging met een nevengeul, recreatie, cultuur en wonen. Voor deze ontwikkeling stelt de gemeenteraad een nieuw bestemmingsplan vast.

De Commissie heeft op 17 april 2019 een voorlopig toetsingsadvies uitgebracht waarin zij constateerde dat in het Milieueffectrapport (MER) nog informatie ontbrak. Daarna heeft de gemeente een aanvulling op het MER opgesteld en deze aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') voor advisering voorgelegd.

Wat laat de aanvulling zien?

De Commissie constateerde in haar voorlopig toetsing advies dat in het MER belangrijke informatie ontbrak¹. Maar zij concludeerde ook: *"...dat in de achtergronddocumenten en ontwerpvergunningen bij het MER de verschillende planonderdelen en effecten van de gebiedsontwikkeling uitgebreid en gedetailleerd zijn beschreven."* In de aanvulling op het MER is deze informatie nu gebruikt om de voorgenomen activiteit, de referentiesituatie en de milieueffecten duidelijk te beschrijven. De aanvulling is daarmee een zelfstandig leesbaar document geworden waarin de belangrijkste conclusies zijn opgenomen.

De gebiedsontwikkeling is met nieuwe figuren en tabellen en een aangepaste uitleg van de verschillende ontwikkelingen nu voldoende helder beschreven. Met behulp van de nieuwe verbeelding (bestemmingsplankaart) en een visualisatie van het voornemen is aangegeven waar precies de ingrepen in het gebied plaatsvinden. In combinatie met de beschrijving van de belangrijkste keuzes die worden gemaakt geeft dit ook een beter beeld van de effecten. De effectbeoordeling is eveneens aangepast. Dit is gebeurd voor de onderdelen niet-gesprongen explosieven² en wegverkeersgeluid. Dit laatste aspect is aangepast op basis van een aangepaste rapportage van het geluidsonderzoek. Daaruit blijkt dat alternatief 2 positief scoort op wegverkeersgeluid en alternatief 1 negatief, deze scores zijn nu goed onderbouwd.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie concludeert dat de aanvulling op het MER als zelfstandig document leesbaar is en de essentiële informatie bevat, zodat de gemeenteraad van Arnhem het milieubelang volwaardig kan meewegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De aanvulling is uitgewerkt als een oplegnotitie bij het MER die de belangrijkste informatie en conclusies uit de bijlagen en de achtergronddocumenten bevat. De beschrijving van de voorgenomen

¹ De Commissie adviseerde in een aanvulling op het MER de volgende onderdelen nader uit te werken:

- Voorgenomen activiteit. Wat het voornemen nu precies inhoudt en of het MER voldoende aansluit op het bestemmingsplan.
- Referentiesituatie. Om de milieueffecten goed te kunnen beoordelen, is het nodig om het voornemen met de bestaande situatie te vergelijken, rekening houdend met ontwikkelingen waarover al is besloten. Dit is de zogenoemde referentiesituatie. Het is nu voor dit plan niet duidelijk wat bij het plan hoort en wat al in de eerdere fase is gerealiseerd.
- Milieueffecten. Een overzichtelijke beschrijving van de milieueffecten, bij voorkeur kwantitatief en op basis van de achtergronddocumenten. Geef daarbij inzicht in de effecten van de belangrijkste planonderdelen zoals wonen, ontsluitingswegen, natuur, nevengeul en fietspad.

² In het oorspronkelijke MER was deze effectbeschrijving vergeten, voor de toelichting op de scores wordt verwezen naar het oorspronkelijke MER.

activiteit en de referentiesituatie zijn nu eenduidig en inzichtelijk en de effectbeoordeling van het plan is op enkele punten aangepast en verduidelijkt.

De Commissie adviseert de gemeenteraad om de nieuwe informatie openbaar te maken en te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Figuur 1: De voorgenomen activiteiten (bron: Aanvulling MER Gebiedsontwikkeling Stadsblokken Meinerswijk. Aveco de Bondt, 6 mei 2019)

Achtergrond van de gebiedsontwikkeling

Het bestemmingsplan Gebiedsontwikkeling Stadsblokken en Meinerswijk is onderdeel van een gebiedsontwikkelingsproces dat al vele jaren loopt. In het verleden zijn diverse stappen gezet in dit proces zoals de Gebiedsvisie uit 2012 en het Masterplan uit 2017. Beide zijn door de gemeenteraad vastgesteld. Met het nu voorliggende bestemmingsplan wil de gemeente de tweede fase van de gebiedsontwikkelingen juridisch-planologisch vastleggen.

Voor het realiseren van Meinerseiland met groen- en woonfuncties en de ontwikkelingen op Stadsblokken wordt dit bestemmingsplan opgesteld. Het plan biedt onder andere ruimte aan maximaal 350 woningen in Stadsblokken en maximaal 80 woningen in Meinerswijk. Daarnaast biedt het plan ruimte aan andere functies zoals horeca, cultuur, recreatie, jachthaven (49 ligplaatsen), evenemententerrein (maximaal 12 evenementen per jaar) bijbehorende verkeersontsluiting en parkeerplaatsen.

De verplichting om een MER op te stellen komt in het geval van dit plan voort uit de verplichting om een Passende beoordeling op te stellen. De projectlocatie ligt in de nabijheid van de Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken. De kleinste afstand tussen de projectlocatie en het Natura 2000-gebied de Veluwe is ongeveer 1,2 kilometer en tot aan de Rijntakken ongeveer 2 kilometer. In de Passende beoordeling wordt onderzocht of het plan gevolgen kan hebben op de natuurkwaliteiten in deze Natura 2000-gebieden.

Waarom een advies van de Commissie m.e.r.?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer namelijk KonderWessels Projecten (KWP). Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Arnhem – besluit over het bestemmingsplan ‘Gebiedsontwikkeling Stadsblokken–Meinerswijk’.

De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3256](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies en aanbevelingen voor het vervolg

2.1 Voorgenomen activiteit

De Commissie constateert dat de aanvulling op het MER nu expliciet duidelijk maakt waar het bestemmingsplan moet worden gewijzigd om de gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. Daarnaast is met visualisaties (bovenaanzicht) en afbeeldingen³ ook duidelijker gemaakt waar in het gebied ontwikkelingen plaatsvinden zoals de aanleg van nieuwe natuur, de nevengeulen, de ontwikkeling van woningen en de aanpassing van de infrastructuur. Deze beschrijving van het plan maakt voldoende inzichtelijk welke keuzes moeten worden gemaakt in de gebiedsontwikkeling en met de besluitvorming over het bestemmingsplan en welke effecten hiermee samenhangen.

De Commissie merkt wel op dat de exacte aanduiding van activiteiten op kaarten een punt van aandacht blijft. Zo staan op de planvisualisatie van de voorgenomen activiteiten (afbeelding 1.1) vlakken ingetekend die de te ontwikkelen gebieden afbakenen terwijl op de vigerende bestemmingsplankaart weer cirkels en ovalen zijn ingetekend die globaal aangeven waar het bestemmingsplan wordt gewijzigd. Op de nieuwe (ontwerp) verbeelding zijn de exacte begrenzingen van de nieuwe bestemmingen en de te wijzigen bestemmingen aangegeven. Echter ontbreekt bij deze kaart in de aanvulling weer een duidelijke legenda⁴.

2.2 Referentiesituatie

De aanvulling op het MER bevat een voldoende duidelijke beschrijving van de referentiesituatie. Daarbij is aangegeven dat de bestaande planologische mogelijkheden in het gebied niet zijn beschouwd als autonome ontwikkeling.⁵ Deze planologische mogelijkheden zijn volgens de gemeente en projectontwikkelaar afzonderlijk ook niet reëel, omdat de gebiedsontwikkeling moet worden gezien als één samenhangend pakket aan ontwikkelingen. Zonder de ontwikkeling van de stedelijke functies zal de nevengeul en natuurontwikkeling niet plaatsvinden.⁶ De huidige, feitelijke situatie in het gebied wordt daarom gezien als referentie. Deze referentiesituatie is gebruikt om de effecten van het voornemen tegen af te zetten en fungeert ook als nul-alternatief. Dat betekent dat wanneer de raad geen besluit neemt over het nieuwe bestemmingsplan, het vigerende bestemmingsplan van kracht blijft en de huidige situatie in het gebied gehandhaafd blijft. De Commissie merkt op dat deze uitleg en de wijze waarop de referentie is gebruikt een goed beeld geven van de effecten die optreden bij de uitvoering van het plan.

³ Zie hiervoor de afbeeldingen op pagina 3 tot en met 9 van de Aanvulling op het MER.

⁴ Deze is wel te vinden in een apart document 'Ontwerpbestemmingsplan Vebreeding' op de project-website van de gemeente.

⁵ Als voorbeeld daarbij wordt genoemd de aanleg van de nevengeul, die binnen de bestaande planologische kader al mogelijk is, maar wordt beschouwd als onderdeel van het voornemen c.q. de gebiedsontwikkeling.

⁶ Toelichting tijdens gesprek tussen de gemeente Arnhem, initiatiefnemers gebiedsontwikkeling en de Commissie voor de m.e.r. op 9 april 2019.

2.3 Milieueffecten van het plan en planonderdelen

Effecten van verschillende planonderdelen inzichtelijk

De Commissie concludeert dat door de beschrijving van de verschillende onderdelen van het plan (zie ook paragraaf 2.1) ook een voldoende helder beeld ontstaat van de effecten. In hoofdstuk 3 van de aanvulling op het MER is kort uitgelegd hoe de verschillende planonderdelen samenhangen met de positieve en negatieve scores uit de effectbeoordelingstabel. Daarmee wordt ook inzichtelijk wat het effect is van de verschillende keuzes die nu voorliggen zoals de aanpassing van de infrastructuur en de effecten daarvan op bereikbaarheid, verkeersveiligheid en wegverkeersgeluid en de aanleg van de hoogwatergeul en de effecten daarvan op waterveiligheid en natuur.

Effecten aanlegfase en gebruiksfase uit elkaar halen

De Commissie merkt wel op dat de vergelijking van de faseringsalternatieven (aanlegfase) ten opzichte van de referentiesituatie weinig toegevoegde waarde heeft. Het gaat in de aanlegfase om tijdelijke effecten, methodisch is het daarom ook niet correct om deze alternatieven in één tabel te vergelijken met de alternatieven uit de gebruiksfase. Ter illustratie, bij het aspect waterveiligheid scoort één van de faseringsalternatieven negatief, na afronding van de aanleg ontstaat echter dezelfde eindsituatie als bij de andere alternatieven en is het effect positief. Tijdelijke effecten moeten daarom apart worden beschouwd en niet worden afgezet tegen de uiteindelijke effecten van het plan.

Effecten totale gebiedsontwikkeling

Tot slot merkt de Commissie op dat het belangrijk is om ten behoeve van het besluit over het bestemmingsplan inzicht te geven in de effecten op natuur, verkeer en leefomgeving. In de effectbeoordelingstabel is dit nu inzichtelijk gemaakt in de kolom onder het (ontsluitings)alternatief 2, dit is het alternatief zoals uitgewerkt in het ontwerp-bestemmingsplan. Deze scores geven een beeld van de effecten die optreden bij de totale gebiedsontwikkeling ten opzichte van de huidige situatie in het gebied (referentie). Deze laatste kolom van de effectbeoordelingstabel is daarom van belang bij de besluitvorming over het voorliggend plan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr.ir. Ruben Jongejan

drs. Allard van Leerdam

drs. Roel Meeuwssen (secretaris)

ir. Henk Otte

mr. Tom Smit (voorzitter)

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Bestemmingsplan

Vergunning Wet natuurbescherming

Watervergunning

Ontrondingenvergunning

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure is een MER nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Gemeenteraad van Arnhem (bestemmingsplan).

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat / Rijkswaterstaat (Watervergunning).

Provincie Gelderland (Vergunning Wet natuurbescherming en Ontrondingenvergunning).

Initiatiefnemer besluit

Gemeente Arnhem voor het opstellen van het bestemmingsplan (besluit).

Kondor Wessels Projecten voor de uitvoering van de gebiedsontwikkeling.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeenteraad van Arnhem (coördinerend bevoegd gezag).

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 29 maart 2019 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3256](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

